

Stepping Up

Engels op de basisschool is hot! De overheid stimuleert scholen om het vak Engels meer aandacht te geven: meer tijd, meer inhoud, vroeger beginnen. In deze rubriek aandacht voor *Stepping Up*, een nieuwe methode Engels voor groep 7 en 8, die ontstaan is uit de behoefte om de aansluiting naar het voortgezet onderwijs te verbeteren.

Joop Stoeldraijer is werkzaam als onderwijsadviseur bij Edux Onderwijsadvies in Breda

Het onlangs verschenen rapport van Cito (*Balans van het Engels aan het einde van de basisschool 4*) maakt onder andere duidelijk dat de onderwijstijd voor Engels in groep 8 per school aanzienlijk verschilt, uiteenlopend van 7 tot 90 uur per jaar. In 2012 werd op alle scholen – in het kader van vto (vroeg vreemdetalenonderwijs) of eibo (Engels in het basisonderwijs) – in groep 8 gemiddeld ruim 20 procent meer Engels gegeven dan in 2006. In groep 7 was er sprake van een toename van ruim 10 procent.

In de lessen Engels komt luistervaardigheid het meest aan bod, gevolgd door woordenschat en spreekvaardigheid. Leesvaardigheid komt veel minder aan de orde en voor grammatica en schrijfvaardigheid is op de meeste scholen (bijna) geen aandacht. Op bijna alle scholen geeft de groepsleerkracht van groep 8 de lessen Engels zelf.

Hetty van Esch, auteur van de nieuwe methode *Stepping Up*, heeft geconstateerd dat leerlingen in het voortgezet onderwijs te weinig voorbereid zijn op de manier van lesgeven op het vo en

bovendien te weinig grammaticale kennis van het Engels hebben. Dit was voor haar het motief om een methode te ontwikkelen die leerlingen beter toerust voor het voortgezet onderwijs. Op dit moment kunnen groep 7 en 8 werken met *Stepping Up*, voor groep 5 en 6 zal de methode omstreeks juni 2014 verschijnen.

Vraag vooraf

Moeten leerlingen die op de basisschool Engels leren, hier ook grammaticaal in onderwezen worden? Voordat je als leerkracht deze vraag stelt, is eigenlijk een andere vraag aan de orde, namelijk: Hoe leren leerlingen het best Engels? Het antwoord hierop is tweeledig: via simultane taal-

verwerving of via successievelijke taalverwerving. Bij simultane taalverwerving leren kinderen hun moedertaal en een vreemde of tweede taal tegelijkertijd.

Dit gaat het best als de aan te leren talen naar persoon of situatie gescheiden zijn (*One Parent One Language, One Situation One Language*). Via successievelijke taalverwerving leren kinderen een tweede taal zodra hun moedertaal groten-deels is verworven. Dit kunnen kinderen zijn die pas als zij ouder zijn in aanraking komen met een nieuwe taal, bijvoorbeeld via het onderwijs, of kinderen die als zij ouder zijn naar een ander land zijn geëmigreerd. Bij het successievelijk leren van de andere taal bouwt het kind voort op de fundamenteën van de moedertaal. In Den Haag is onlangs een experiment gestart waarbij de onderwijstijd is verdeeld in 50 procent in het Engels en 50 procent in het Nederlands. Ik ben benieuwd naar de uitkomst...

Het argument dat kinderen in verwarring worden gebracht door het aanleren van verschillende talen, is niet terecht. De meeste taalkundigen (psycho- en neurolinguïsten) zijn het erover eens dat dit niet zo hoeft te zijn. Ook onderzoek laat zien dat het vroeg leren van een vreemde taal een positief effect heeft op het begrip van taal in het algemeen en de gevoeligheid voor taal. Dit werkt ook door in de lessen Nederlands. Het is dus de vraag of één uur Engels in de week echt afbreuk doet aan de opbouw van kennis van het Nederlands. Ook in de Engelse les is het kind bezig met taal in het algemeen. Dit wordt wellicht anders als er drie of vier uur per week aan het vroeg vreemdetalenonderwijs besteed zou worden.

Daarnaast hoeft vreemdetalenonderwijs niet apart te worden aangeboden. Er zijn scholen die de vreemde taal gebruiken als voertaal in andere lessen, bijvoorbeeld in de gymles.

Grammaticaonderwijs

Bij *Stepping Up* speelt de grammatica van het Engels een belangrijke rol bij het aanleren van de taal. De algemene opvatting is dat de inhoud van een uiting in de nieuwe taal (de boodschap) in eerste instantie belangrijker is

dan het correcte taalgebruik. De auteur van *Stepping Up* ziet dit anders: het aanleren van een taal zonder aandacht voor de vorm of de correctheid ervan, leidt weliswaar tot een hoge mate van vloeiend taalgebruik, maar ook tot een aanzienlijk minder hoge nauwkeurigheid: 'Leerlingen die naast input ook grammaticaonderwijs krijgen, maken grotere vorderingen, bereiken een hoger niveau en kunnen gecompliceerdere taaluitingen produceren, waarbij ze minder fouten maken dan leerlingen die alleen inhoudsgerichte inputverwerking hebben gehad.'

Stepping Up heeft er dus bewust voor gekozen grammatica aan te bieden. Dit betekent echter niet dat grammatica het meest wezenlijke onderdeel van de methode is. 'Het hoofddoel van de methode is niet het aanleren van grammatica, maar het vergroten van het taalplezier in Engels', aldus Van Esch. *Stepping Up* gebruikt teksten waarin kinderen zich kunnen herkennen; gedichtjes, liedjes en grapjes. Ook krijgen de leerlingen een cd mee naar huis, waarin leeftijdsgenootjes (*native speakers*) teksten hebben ingesproken. Hierdoor raken ze ook buiten de schoolomgeving vertrouwd met de Engelse taal en is de taalinput correct en bovendien breder dan in de schoolomgeving.

Stepping Up biedt de leerling instructie in de moedertaal, omdat dit de leerling helpt een opdracht goed uit te voeren en om aan het onderwijsdoel te voldoen dat bij die opdracht hoort, zo is de gedachte. Instructie in de moedertaal heeft als voordeel dat de leerkracht bij een onvoldoende uitgevoerde opdracht zich niet eerst hoeft af te vragen of dit komt door te weinig begrip van de opdracht of door een uitvoeringsprobleem. Bijsturing in het leerproces wordt daardoor beter afgestemd op de leerling. Bij *Stepping Up* zijn deze doelen belangrijker dan de verhoging van taalinput door middel van de tweede taal als instructietaal.

De methode

In principe zijn de hoofdstukken 1 tot en met 4 bestemd voor groep 7 en de hoofdstukken 5 tot en met 8 voor groep 8. Er zit een opbouw in moeilijkheidsgraad in.

Alle onderdelen op de cd zijn ingesproken door *native speakers* die van dezelfde leeftijd zijn als de leerlingen. In elk hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de vier ERK-vaardigheden (Europees Referentiekader): luisteren, lezen, spreken en schrijven. Elk hoofdstuk bestaat dan ook uit: twee onderdelen *Luistervaardigheid*, twee onderdelen *Leesvaardigheid*, *Spreekvaardigheid*, *Schrijfvaardigheid*, *Steps*, *Grammatica* en *Vocabulaire*. Voor de betere leerlingen is er een verdiepingstekst, die optioneel is. Aan het eind

van elk hoofdstuk is er een internetopdracht die in pdf worden toegestuurd.

In het onderdeel *Steps* worden zinnen gebruikt die nuttig zijn voor de communicatie. Hierdoor krijgen de leerlingen de grammaticale structuur van het Engels onder de knie, die ze vervolgens nodig hebben voor spreken en schrijven. Ze leren de 'steps' van Nederlands naar Engels.

Alle woorden die gebruikt worden, zijn ingevoerd op de site www.woordjesleren.nl.

Hiermee kunnen de leerlingen ook thuis oefenen. Ik had deze site nog nooit gezien, maar tot mijn verbazing kun je er de woordjes mee oefenen van heel veel methoden die op de basisschool in gebruik zijn. Ook die van *Groove.me* bijvoorbeeld, de methode die ik in de JSW van september 2013 heb beschreven ... handig!

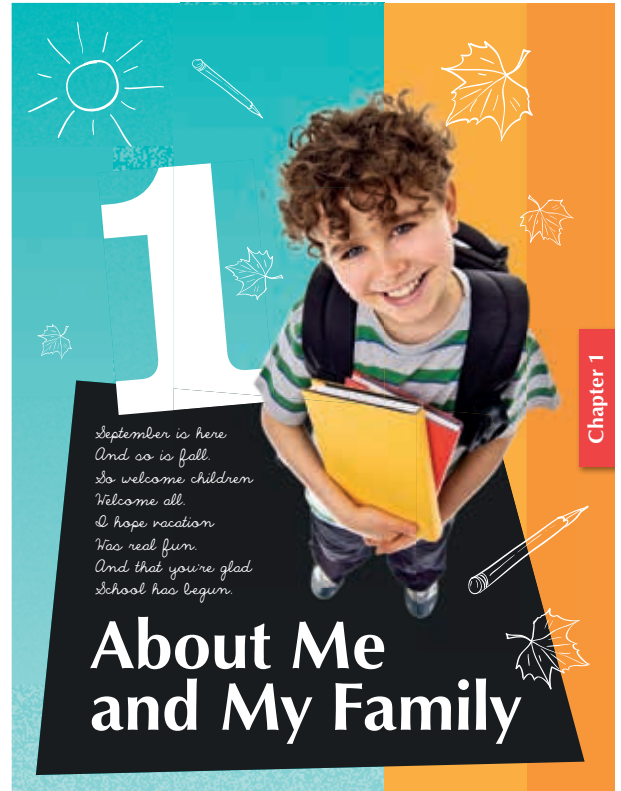
Op de cd voor de leerkrachten staan ook alle antwoorden op de opdrachten, zodat de leerkracht deze klassikaal kan nakijken als er een digibord is.

Achter elk hoofdstuk zit een onderdeel 'Test Yourself', waarmee de leerling kan bekijken of hij de grammatica goed begrepen heeft. Achter de hoofdstukken 2 tot en met 8 zijn bovendien herhalingsopdrachten en idioom van het voorgaande hoofdstuk toegevoegd, ter opfrissing van het eerder geleerde.

Een voorbeeldles

In totaal zijn er voor groep 7 en 8 acht *chapters*. Het eerste chapter van groep 7 heet 'About me and my family'. Voordat de leerlingen aan de luistertekst beginnen, leren ze woorden ('to introduce, to live, minister, church, called, poodle, to dress, to pretend, a pram, to jump, sometimes, back'). De luistertekst gaat over Liz, die zichzelf voorstelt. Nadat de kinderen twee keer naar de tekst hebben geluisterd, gaan ze in het *workbook* vragen beantwoorden, in het Nederlands ('Hoe oud is Liz? Hoeveel broertjes en zusjes heeft ze?', enzovoort).

Vervolgens zingen de leerlingen mee met de *Alphabet Song* op de cd en oefenen ze ermee. Op het bord staan de persoonlijke voornaam-

Leerlingen

produceren door
grammatica-
onderwijs
gecompliceerdere
taaluitingen

Workbook

Chapter

1+2

Naam: _____

Groep: _____

Stepping Up

English for Primary Schools
Groep 7/8

woorden met de Engelse vertaling. De leerlingen schrijven deze over. Daarna maken ze twee opdrachten in het *workbook*: een passieve opdracht ('Streep door wat fout is: Hello, I / you am your new teacher') en een actieve ('Kies het juiste persoonlijke voornaamwoord. Kies uit: I – you – he – she – it – we – you – they. Bijvoorbeeld: (Julie) ... have nice hobbies.').

Step 1

In totaal zijn er 26 Steps voor groep 7 en 8. Step 1 gaat over 'Je voorstellen' en 'Zeggen wat je ergens van vindt'. De leerlingen luisteren naar

1

About Me and My Family

The Days of the Week

One day my grandfather told me the following story:

Five-year-old John is in hospital and his uncle Frank visits him.

Uncle Frank: Hello John. How are you today?

John: I'm fine Uncle Frank. I'm going home on Thursday.

Uncle Frank: When is Thursday, John?

John: I don't know, Uncle Frank.

Uncle Frank: What day is it now, John?

John: Perhaps it's Tuesday, or perhaps it's Friday. I really don't know.

Uncle Frank: What day was it yesterday, John?

John: Yesterday was Monday.

Uncle Frank: Yesterday was Monday, so today is ...?

John: I don't know.

Uncle Frank: Tuesday! And tomorrow is ...?

John: Saturday?

Uncle Frank: No, John, tomorrow is Wednesday.

It's time to tell you the days of the week. Let's begin.

Here's your bed. There are seven parts. The first part

of your bed is the pillow, where your head is. That's

the best part, so that's Sunday. That's a good day. We

go to church on Sunday and we have pudding after

dinner on Sunday.

John: All right. The pillow is Sunday. That's a good

day. We go to church on Sunday.

Uncle Frank: Now the end of your bed is the end of

the week. So the end of your bed is Saturday. Is that

right, John?

John: That's right, Uncle Frank. The end of the bed is

Saturday.

Uncle Frank: The middle of the bed is the middle of

the week. That's Wednesday. So Wednesday is the

middle of the bed. Now John, please repeat.

John: The first part of the bed, where my pillow is,

is Sunday. Here in the middle is Wednesday, and there at

the end of my bed is Saturday.

Uncle Frank: Now John, after Sunday there's Monday

and Tuesday. Where are they on your bed?

John: Here they are! Here's Monday and here's

Tuesday.

Uncle Frank: After Wednesday we have Thursday and

Friday. And then the end of the week is Saturday.

John: Here's Thursday and Friday, and there at the

end of the bed is Saturday.

Uncle Frank: That's excellent! Now John, don't

forget!

Two days later John's father visits him.

Father: Hello John. How are you? Here are four

bananas.

John: I'm fine, thanks. Sit down on Saturday, and put

the bananas on Wednesday so that I can eat them on

Sunday!

10

de tekst die in het leerlingboek staat en maken opdrachten in het werkboek ('Schrijf op wat je in het Engels zegt. Bijvoorbeeld: Hoe oud ben je? Ik ben 11 jaar. Ik hou echt veel van mijn zusje.'). De leerlingen mogen hun *textbook* erbij houden. Bij de volgende opdracht schrijven de leerlingen in het Engels op wat ze van iets vinden ('Ik hou van computers: I love computers.').

Bij het luisterfragment noteren de leerlingen of een bewering waar of niet waar is, maar vooraf moeten ze woorden leren die in het fragment voorkomen. Bij opdracht 7 maken de leerlingen woorden van door elkaar gehusselde letters ('mpra, yufnn, soph, ylon, hcurhc'). Na nog een opdracht volgt *Grammar 2*, over drie belangrijke hulpwerkwoorden. Je merkt dat in deze methode het aandeel grammatica – zoals bedoeld – groot is.

De beschreven opdrachten zijn de eerste tien opdrachten van de 27 die in *chapter 1* staan. *Chapter 1* wordt gegeven in twintig lessen. Bij elke les staat het huiswerk vermeld ('Les 1: leren woordenlijst A voorstellen t/m terug + aanteekening grammatica 1. Les 2: leren woordenlijst A conciërge t/m belangrijk + Step 1 de eerste helft', enzovoort.)

Tot slot

De methode Stepping Up wil een stevige basis bieden voor een goede aansluiting met het voortgezet onderwijs. De auteur doet dit op een duidelijke en sobere manier: voordoen, nadoen,

1

About Me and My Family

Listening

Let Me Introduce Myself

Hello. I'm Liz. I'm a girl. I'm eleven years old, and I've one sister and one brother. My sister is nine years old. Her name is Jennifer. My brother Peter is only one.

I really like my brother and sister. We live in a big house in London. My father is a minister in a church there. My grandfather and grandmother live in this house too. I've also got a dog called Tommy. He's a black poodle. I love playing with my dog. When Jennifer and I play with him, we sometimes dress him in Peter's clothes and put him in a pram and then he looks like a baby. Then we walk down the road with him and we pretend he is our black baby, but he sometimes jumps out of the pram and runs down the road, back home, in my brother's clothes.

The Alphabet Song

Tune on CD

A, B, C, D, E, F, G
H, I, J, K, L, M, N, O, P
Q, R, S
T, U, V
W, X, Y, Z

Now I know my ABC
Next time won't you sing with me?

STEP 1

Je voorstellen:

Hallo, ik ben Liz. Wie ben jij? How heet je? Ik heet John. Mijn naam is John. Hoe oud ben je? Ik ben elf jaar. Ik woon in een groot huis. Mijn vader is dominee. Ik heb één broer en twee zussen.	Hallo, I'm Liz. Who are you? What's your name? My name is John. How old are you? I'm eleven years old. I live in a big house. My father is a minister. I have one brother and two sisters.
--	---

Zeggen wat je ergens van vindt:

Ik hou van lezen. Ik hou van het spelen met mijn hond. Ik vind buiten spelen leuk. Ik hou echt veel van mijn zusje. Ik heb een hekel aan computers. Ik heb een hekel aan lezen.	I love reading. I love playing with my dog. I like playing outside. I really like my sister. I hate computers. I hate reading.
--	---

Let op!

- Ik is in het Engels een dat vóór je altijd met een hoofdletter.
- I am mag je afkorten tot I'm.
- Have mag je afkorten tot I've.
- Voor je leeftijd gebruik je de lengte of de kortte versie in eleven years old (of lang), of I'm eleven (of kort).

Mum: Come on, Brian, eat your breakfast and get off to school.

Brian: I don't want to go to school.

Mum: You must go.

Brian: But I don't want to go. The teachers

don't like me, the children don't like me – *zelfs*

the *conciërge* doesn't like me.

Mum: That may be so, but you still have to go.

Brian: Why?

Mum: Because you're the headmaster.

STEP 3

Op zondag gaan we naar de kerk.
Op zaterdag ga ik bij oma op bezoek.
Hij beantwoordt alle vragen.
Ze bedankt de meester/juf.
Ze leren Engels.
De meester/juf leert ons Engels.
Jij kent/jullie kennen de dagen van de week.
We vinden een hond leuk; hij speelt met ons.

On Sunday we go to church.
On Saturday I visit grandma.
He answers all the questions.
She thanks the teacher.
They learn English.
The teacher teaches us English.
You know the days of the week.
We like a dog; it plays with us.

Let op!

• De dagen van de week hebben in het Engels een hoofdletter omdat het namen zijn.
• **She, he, it** (= de derde persoon enkelvoud), krijgen bij de meeste werkwoorden een **s** in de tegenwoordige tijd. Na een **sis**-klank **es** (teach).

An Email from a Pupil in Canada

Hi,
How are you?
I'm eleven years old, and I have two sisters but no brothers. My sisters are nine and fifteen years old. Their names are Karen and Ann. My father is a teacher, and my mother is a doctor.
My brother is forty years old, and my mother is thirty-eight.
We have a dog. He is only six months old. He is brown and white and his name is Buster. Ann has a hamster, and Karen has a kitten.
I am interested in football, and I am in the school team.
My sisters are interested in horse riding. My parents have a boat.
Please write back soon.

David

11

oefenen, huiswerk maken, overhoren. De methode is bijna het tegenovergestelde van *Groove.me* (JSW 1, september 2013). Andere belangrijke verschillen met de methodes van grote uitgeverijen is dat er geen gebruik wordt gemaakt van dure digibordsoftware, dat de leerlingen thuis kunnen oefenen met het leren van woorden (via www.woordjesleren.nl) en dat ze thuis met de cd aan de slag kunnen. De auteur raadt leerkrachten aan een scholing te volgen om hun eigen taalniveau Engels naar een hoger plan te brengen. Dit kan bijvoorbeeld bij Egrammatica (www.egrammatica.nl).

Prijzen Stepping Up

Onderdeel	Prijs*
Textbook + cd (voor de leerlingen om thuis te gebruiken voor het oefenen van de Engelse uitspraak (<i>Vocabulaire en Steps</i>))	€ 34,95
<i>Vocabulaire en Steps</i> in pdf-vorm (voor leerlingen om thuis mee te werken, om te voorkomen dat ze schoolboeken mee naar huis moeten nemen)	gratis
<i>Workbook 1</i> (hoofdstuk 1-2)	€ 4,95
<i>Workbook 2</i> (hoofdstuk 3-4)	€ 4,95
<i>Workbook 3</i> (hoofdstuk 5-6)	€ 4,95
<i>Workbook 4</i> (hoofdstuk 7-8)	€ 4,95
Cd met 128 Engelse teksten (ingesproken door jeugdige <i>native speakers</i> , bestemd voor gebruik door de leerkracht tijdens de les)	€ 19,95
Docentenhandleiding + cd, met: - de uitwerkingen van werkboekopgaven in pdf, voor klassikaal gebruik via het digibord - standaardtoetsen in Word per hoofdstuk met de bijpassende normering	€ 29,95
Aanvullende internetopdrachten (met praktische, themagerichte oefeningen)	gratis
Totaalprijs eerste aanschaf voor groep 7 en 8 met 25 leerlingen per groep	€ 2322,35
Jaarlijks verbruik voor 2 groepen	€ 495

* Alle prijzen zijn inclusief 6% btw. Verzendkosten worden niet in rekening gebracht.

Hetty van Esch (Egrammatica): 'Als docente Engels op het voortgezet onderwijs heb ik veel leerlingen in de knel zien komen. Tijdens de extra steunlessen die ik aan eerstejaars leerlingen gaf, kwamen telkens dezelfde problemen terug: naast het niveau hebben leerlingen ook problemen met de andere manier van werken op het vo. Basisschoolleerlingen moeten voorbereid zijn op het niveau en de manier van lesgeven op het voortgezet onderwijs. Deze methode voorziet daarin en zorgt voor een doorlopende leerlijn naar het voortgezet onderwijs. Engels moet daarnaast ook leuk zijn. *Stepping up* heeft bewust aansluiting gezocht bij de beleevingswereld van tien- tot twaalfjarigen. Taalplezier voor

Engels vergroten is van belang. Door gebruik te maken van humoristisch, authentiek Engels materiaal, wordt dit doel bereikt. *Stepping Up* staat voor bieden van structuur en faciliteren van opbrengstgericht werken. Leerkrachten kunnen zonder veel lesvoorbereiding met deze methode aan de slag door het werkboek te volgen, waarin de richtlijnen staan. Elk onderdeel kan in een les van 30 tot 45 minuten uitgevoerd worden. Dat deze opzet geslaagd is, blijkt uit de vele positieve reacties van scholen die met de methode werken. Voor mij was dit dé stimulans om *Stepping Up* ook voor groep 5 en 6 te ontwikkelen.'

REACTIE
VAN DE
UITGEVER